

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
60 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A nagy probléma.

Székelyudvarhely, szept. 2.

A törvényszék elhelyezésének újra tapétára való hozatala széles körben visszhangot váltott ki, s igen nagy örömmünkre szolgál, hogy ez ügyben a legilletékesebb helyről nyert információ szerint a kérdés megoldás nélkül immár nem kerül le többé a közvélemény asztaláról. A városi közügynek ezen meleg felkarolása biztat egy minket közvetlen közlelől érdeklő kérdésnek, a vízvezeték kérdésének, elővételére.

Még a múlt év tavaszán történt, hogy a városunk életében korszakot jelentő eseményről, a vízvezetési próbafurások megkezdéséről beszámoltunk. Ezen üdvös ténykedésre a városi képviselőtestület azon körülmény kényszerítette, hogy daczára Székelyudvarhely jó levegőjének, szép fekvésének, nem volt és nincsen esztendő, hogy valamely járványos betegség ne pusztitana gyermekek, vagy felnettek közt. Alig van esztendő, hogy valamelyik intézet növendékeit az általános betegeskedés miatt egészben vagy részben szét ne kellene bocsátani. Nem mondjuk, hogy a sok betegségnek egyedül a jó ivó víz az oka; de azt igenis, hogy a nem oly régen megejtett vizsgálat szerint, kutvizeink általánosan, tisztátalanságuknál fogva, egészségtelenek. Orvosaink kénytelenek betegeknek első tanácsul adni, hogy kutvizet ne igyanak, a melyet már amugy is csak a szegény osztály használ, általánossá lévén a homoródi és szejkai

borvizek használata; s éppen ezért a járványos betegségek rendszerint a szegény néposztályból kerülnek ki. Népes és virágzó intézeteink vagy gyarlón, vagy sehogyan sincsenek ivóvízzel ellátva, arra pedig gondolni sem lehet, hogy az intézetek udvarán vagy közelében levő vizet ivásra használhassák. Vannak utcáink, a melyekben egyáltalán nincsen kut s lakosaik messziről kénytelenek nélkülözhetetlen házi szükségletükről gondoskodni. Még főzésre és mosásra is rosszak azon kutak vizei, a melyek a főutcákon vannak; azonban városunk szinte minden kutja hasonlóan rossz. Arról meg nem is beszéllek, hogy a város tűzbiztonsági tekintetben tisztára a sors szeszélyére van bízva.

Iszonyatos még elgondolni is, hogy úgy a Betlen-utczai, mint Kossuth-utczai, ugyszintén a piactéri kutak vizeiket a felettük elterülő temetők fölösleges vizéből nyerik s ha még ehhez hozzávesszük a szentimreutczai nyitott kutakat, ahol saját edényeiket merítik a vedrekbe, teljes képet alkothatunk ivóvizeink megbízhatóságáról, amit egyébként a múlt évben hivatalosan megállapítottak, hogy kutaink nagy veszedelmet rejtenek magukban tenger bacillusai által.

Ez a képtelen állapot végre-valahára a képviselőtestület lelkiismeretét is megfektette, s ennek tulajdoníthatjuk, hogy 1908. év őszén, kitartó sürgetésünkre, egyik közgyűlésben elfogadta azon indítványt, mely szerint kéri a minisztert, hogy a városi vízvezeték és csatornázás terveit — természetesen díjtalanul — elkészíttesse. Ezen határozat alapján aztán a köz-

igazgatási bizottság is hasonló felirattal járult a miniszterhez.

A miniszter a kérésnek eleget tett. Leküldötte szakmérnökét a próbafurások megejtésére, csupán a költségekhez való hozzájárulása képpen kért 6000 koronát. Ezen összeget a város képviselőtestülete három év költségvetése tehére megszavazta, s így a próbafurások a szombatfalvi réten kijelölt hat helyen múlt év tavaszán megkezdődtek. Sajnos, az eredménytelenségről már volt alkalmunk beszámolni. Sem a szombatfalvi réten sem pedig az ugynevezett Szászoktáborán alkalmas mennyiségű jó vizet nem sikerült találni.

És ezzel aztán mindjárt le is zárhatnók a vízvezetési kérdést. Ki lett merítve, s megértnek látszik, hogy jó hosszú időre a feleledés homályába merüljön.

Ezt azonban engedni nem szabad. Ez a kérdés fontosabb ránk nézve minden más városi kérdésnél. A művelődés humánus irányának legszébb jele, hogy az embert megbecsüli, védi, oltalmazza minden veszély ellen. Ez irány van kijelölve törvényeinkben és törvényes intézkedéseinkben, a mennyiben határozottan el van rendelve, hogy a hatóság a lakóhelyek légkörének tisztántartásáról s mindannak eltávolításáról gondoskodjék, a mi a levegőt, a talajt és a vizet tisztátalanná teszi; sőt kényszer utján is létesítheti mindazt, a mi a közegészségügyet előmozdíthatja. Székelyudvarhelyt pedig semmi sem vág annyira bele a közegészség fenntartásába, mint a vízvezeték és csatornázás létesítése.

Amerikai levél.

(A kivándorlók pénze. — Mi csinálja a kivándorlást? — A business, amely érdek. — Kis bankárok és nagy bankárok. — Egy fogas kérdés.)

Newyork, aug. 2.

Az amerikai magyar sajtó és közvélemény nagy érdeklődéssel foglalkozik a budapesti sajtó ama cikkeivel, amelyek a kivándorlók pénzének a múlt hó végén ismét napirendre került kérdéseivel foglalkoztak.

A kivándorlók pénze!

Sok mindent lehetne erről a kérdéstről írni, egészen eltekintve az egyes bankok saját külön érdekeitől. Mert nagyon sok pénz az az ugynevezett „kivándorlók pénze”, hiszen a most kiderült adatok szerint évről-évre több mint kétszáz millió korona kivándorlók pénze jut haza a budapesti bankok útján, pedig talán ugyanannyi, vagy nem sokkal kevesebb megy a magyarországi falvakba német és cseh bankokon keresztül. Van egy nagy csehországi bank, a melynek az a különlegessége, hogy nem postautalványon, amit még mindig be kell váltani a postán, vagy postásnál, hanem magyar készpénzben, pénzes levélben küldi a falvakba az amerikai dollárokat s igen sok amerikai magyar bankár kénytelen ezt a cseh pénzüintézetet használni, mert feleinek így teszük legjobban.

A kivándorlók pénzének kérdése alkalmából azonban lehetetlen az amerikai magyar ujságíróknak ismét rá ne mutatnia arra a legnagyobb hibára, amely az egész kivándorlási kérdés kezelése körül mutatkozik s ami nem más, mint az, hogy a magyar illetékes körök a kivándorlók pénzéről csak akkor vesznek tudomást, amikor annak miként való keze-

léséről van szó, egyébként pedig agyonhallgatják, sőt letagadják.

Tudomásul kellene pedig venni végre is, hogy az egész kivándorlásnak egyedüli fenntartója és előmozdítója: a kivándorlók hazaküldött pénze. Ki lehet azt számítani gyönyörűen papíron, vezércikkben és parlamenti beszédben, hogy az a két-háromszáz millió hazaküldött korona semmi a kivándorlás által okozott erkölcsi, politikai, sőt gazdasági károkhöz képest, de az a földhöz ragadt nyomorult nép, amely azt a rengeteg pénzt Amerikából kapja, nem találja azt semminek, hanem tudja, hogy igen sok esetben egyenesen a nyomortól való megváltást, az árveréstől való menekülést jelenti számára.

Am ezzel a körülménnyel senki sem akar számolni, sőt általában, amikor nem arról van szó, hogy melyik bank kapja meg a jó businessst, letagadják a nép előtt az amerikai magyarság jólétét és el akarják hitetni azzal a néppel, amely évente százmilliókat kap az amerikai magyarságtól, hogy a kivándoroltakra odaát rettenetes sors vár, Amerikában is nagy a nyomor, stb.

Innen messziről, Amerikából nézve a dolgokat, bizony furcsának tűnik fel, hogy a kivándorlás kérdése iránt általában csak business szempontokból élénk az érdeklődés otthon.

Ha majd egyszer akkora lesz az érdeklődés az iránt, hogy hogyan lehetne olyan közállapotokat teremteni, hogy ne szoruljon az otthon maradt nép a kivándorlók pénzére s ne csábítsa az amerikai élet, mint amekkora mindig az érdeklődés az iránt, hogy melyik hajóstarsaság kapja meg a kivándorlók szállítást és melyik bank a kivándorlók pénze kezelését, akkor talán megoldódik mégis a magyar kivándorlás kérdése is, de addig bajosan.

Az odahaza sokat szidott amerikai magyar

bankárokat ugyancsak kellemetlenül érintette, hogy ép most tűnt el ismét két amerikai magyar bankár, ami csak jó alkalom arra, hogy ismét nagy általánosságban lehessen szólni az amerikai magyar bankárokat és példázódnai a futó bankárokkal. Az igazság pedig az, hogy futó bankár mindenütt van ezen a világon s így az amerikai magyar bankárok között is, de köztük sincs több, mint másutt s egy évtized alatt nem futott meg annyi amerikai magyar bankár, mint amennyi szövetkezeti igazgató futott vagy próbált futni az utóbbi pár év alatt.

A „Központi utazási iroda” megszökött igazgatójáról már megemlékeztek a magyar napi lapok s azóta eltűnt ismét egy amerikai magyar bankár, Tomcsányi, de róla még nem tudják biztosan csakugyan megszökött-e, vagy pedig baleset vagy büntény áldozata lett.

Mindenesetre nagyon egészséges eszme, hogy az amerikai magyar bankárok alakítsanak egy központi szervezetet, mely bizonyos mértékig ellenőrizhesse a tagjait s amelynek kebeléből rögtön kizárassék az, aki a nála letétbe helyezett pénzekkel spekulál, börtözi, vagy aki elfogad letétbe pénzeket, noha erre törvényesen nincs jogosítva.

Az amerikai magyar bankárság intézménye különben annyira meggyökeresedett már, hogy aki azt hiszi, hogy a magyar kormány csak megállapodásra kell jutnia valamely bankkal s azután csak úgy oda lehet majd „irányítani” a kivándorlók pénzét, mint az amerikai magyarok által „Gunár Liná”-nak elkerezestelt fiúmei vonalra, az csálódik. Hiányozni fog az akcióhoz az Amerikába át nem ültethető erőszak.

S sajnos, de tessék elhinni, hogy úgy van, hogy annak az amerikai magyarnak nem elég csak azt mondani, hogy ez a bank a magyar kormány kö-

Ha források által bő és jó vizet nem találunk, a reményt feladni nem szabad. Elő kell teremteni a vizet, ha máshonnan nem lehet, a Küküllőből. Elvégre a budapesti vízvezeték is a Dunából nyeri vizét. Szakértői vélemény szerint, amennyiben 7 kilométeren belül elegendő jó források találhatnának, ez esetben a vízvezeték és csatornázás amortizációjára elegendők lesznek azon minimális egységek, melyeket az engedélyezési eljárás során a kormány megállapít annak szemellett tartásával, hogy a lakosság legszélesebb rétegeiben, tehát a legszegényebb sorsuaknál is igénybevehető legyen. Mert a mennyiben a vízvezeték és csatornázás 800 ezer korona tőkebefektetést igényelne, úgy ennek 40 ezer korona amortizációját megerősítés nélkül be lehetne szedni a város 7-8 ezer lakosán. Ugyanis, csak így hozzávetőleg, ha átlag két korona évi díjjal rovatnék meg minden ember, ez már 16 ezer koronát jelentene, noha szívesen lesznek háztartások, hol a vízért, tűzbiztonságért és az ürszék kihordásának megspórlásával járó kényelemért szívesen megfizetik a 40-80 koronát, sőt hivatalok, intézetek még ennél is többet. Szóval az amortizáció előteremtése nem fog gondot okozni.

A jó víz és köztisztaság az egészség alapfeltételei. Erről a két alapfeltételről pedig a leghelyesebben és legtökéletesebben vízvezeték által lehet gondoskodni. Tudjuk azt is, hogy a város egy része a Küküllőtől távolabb esik, semhogy tűzvész esetén abból vizet lehetne szállítani, kutjaink víze pedig egy félóra alatt kimeríthető s így a város jelentékeny részében a pusztaszerencsének vagyunk kiszolgáltatva, hogy házsorok, sőt utcák leégjenek-e vagy épen maradjanak: mert víz hiányában nem segíthetünk, a mint ez már egy párszor szomorú beigazolást nyert.

Kívánatos, hogy úgy a közegészségi, a köztisztasági, mint közbiztonsági szempontból fölülte fontos kérdés érdekében a lépések megtéessenek s annak nyomában siker járjon.

vetlen vagy közvetett felügyelete alatt áll. Ha az a „kis bankár“ olcsóbban adja a koronát, mint az a nagy bank, vagy ugyanazon árért táviratilag utalja át a pénzt, mint a meenyiért a nagy bank posta útján, akkor bizony nem megy a nép a nagy bankhoz. Ez volt a hibája a Magyar Amerikai Banknak is. Ő is arra helyezte a fősúlyt, hogy nagy, előkelő és finom legyen s ezért nem tudta felvenni sikeresen a versenyt a magánbankárokkal. Így is tisztos eredményt ért el, de mit ért volna el, ha a Broadway helyett a „legsötétebb“ East Sideon nyit üzletet s nem Lánzy Leót és Széll Kálmánt, hanem teszem azt Kiss Emilt meg Németh Jánost utánozza, meg a többi becsületes, vagyonos, de a köznépi igényeit ismerő s ahoz alkalmazkodó amerikai magyar bankárt. A Magyar Amerikai Bankot mindenestre elismerés illeti meg, ám ha akár ő, akár más nagy bank igazi sikert akar elérni, annak a nép közé kell mennie.

Hogy a Hannover National Bank, vagy más amerikai bank meg tudja-e közelíteni az amerikai magyarságot, ha ő lesz a pénzügyi „Gunár Lina“, nem lehet tudni, de nehéz dolga lesz.

Azokkal a kis bankárokkal nehéz felvenni a versenyt.

Maga az amerikai posta is hiába vette fel.

A buzgó Zerkovits Emil sok fáradsággal járta, hogy van már az amerikai postahivatalokban magyar nyelvű money order is, egyes amerikai magyar lapok gyönyörű cikkeket is irtak az újítás mellett, hivatalos oldalról rendes hirdetésekkel tettközött, hogy mégis csak United States postán a legolcsóbb és legbiztosabb a pénzküldés, hanem azért intelligens emberen kívül ugyan ki küldi így a pénzt? Senki. Hiszen az a bányamunkás a magyar postautalványt csak úgy nem tudja kitölteni, mint az angol. Aztán ha bemegegyen a bankár urhoz, nem kell neki semmit írnia, csak odaadja a pénzt, aztán vége. Három hét múlva itt a nyugta onnan hazulról. Az m. kir. posta nyugtázza, mert a bankár ur budapesti megbízottja azzal küldi a pénzt a faluba.

BELFÖLD.

A király köszönete. Ma érkezett le Udvarhely-megyéhez az a királyi kézirat, melyben Ő felsége meleg szívvvel, mélyen meghatva mond hálás köszönetet azért az őszinte ragaszkodásért, melynek 80-ik születésnapja alkalmával a nemzet oly szép bizonyítékát adta. A belügyminiszter a királyi határozott kívánságához képest szigoruan elrendelte, hogy a kézirat tartalmát minden egyes községben kihirdessék olyanformán, hogy arról a lehetőség szerint minden egyes polgár tudomást szerzhessen. A királyi kézirat így szól:

Kedves Gróf Khuen-Héderváry!

Születésem nyolczvanadik évfordulója alkalmából országaim minden részéből számtalan szerencsekívánatot és hű ragaszkodás bizonyítékát vettem, amelyek összes népeimért egyformán melegen dobogó szívemmel mélyen meghatván, igaz örömmel töltötték el és amelyekből újabb erőt merítettem a jövőre.

Hosszú életem alatt az égtől nyújtott oltalom és támogatásért mélyen érzett hálámmal forró imáim szállnak fel a Mindenhatóhoz, hogy Államaim összes lakossága javának szentelt működésemtől a jövőben sem vonja meg szent áldását. Mindeközben, aki e napokban Rólam szeretettel megemlékezett, szívem mélyéből mondok köszönetet és megbízom Őt, hogy ezt közhírre tegye.

Kelt Bad-Ischlben, 1910. évi aug. hó 21-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

A román kereskedelmi szerződés ratifikálására vonatkozó okmányok augusztus 18-án cseréltettek ki, minélfogva a megállapodások értelmében a szerződés e naptól számított 14 nap mulva, vagyis szeptember elsején hatályba lép. Szükségesnek tartjuk emélfogva, hogy a mindkét részről engedélyezett, lapukban már közölt különbe kedvezményeket főbb vonásikban rekapituláljuk:

A szerződés a legfőbb kedvezmény kölcsönös biztosítása alapján jött létre, de más országoknak is engedélyezett kedvezményeken kívül Románia, Ausztria és Magyarországok néhány áruja névze még különös kedvezményeket is engedélyezett, melyek közül a lényegesebbek a következők: parasztkalapok fűzből, gallérok, kézeldék, ingelők, jutaszövetek, melyekre névze a vámpótlék 60%-a 20%-ra lett leszállítva. Továbbá celluloid-gyöngyök, természetes ásványvizek, melyek korábbi 24 lei vámjá 10 lei-re szállítottat le, yers gránit és bazaltkövek, égetett

É sorok írójának a szakácsnéja egyszer a legrosszabbkor elkérezkedett, hogy levihessen tíz dollárt, amit az anyjának akart hazaküldeni Bergebe, a 127-ik utcából le a 2-ik vagy 3-ik utcai bankárhoz. Az U. S. posta meg ott volt a lakástól két percnnyire. Hosszas rábeszélés után ott is adta fel a lány a pénzt, miután a kisasszony lekísérte és kitöltötte az utalványt.

— Nem tudom, kérem, megjön-e az a pénz édes anyámékhöz — elmélkedett egy óra mulva a lány — mert hogy kevesebbet számított a posta, mint amennyit szokott számítani a bankár ur.

A pénz persze elérkezett a rendeltetési helyére, hanem azért a lány csak visszatért a bankárjához, aki tud az ő nyelvén beszélni, felvilágosítja minden ügyes-bajos dolgaiban.

— A múlt hó 20-án indult el Fiuméből a Gunár Lina hajóján a hugom, Kovács Borbála, aki fiatal leány — írta a minap egy newyorki magyar asszony, nem is a legrosszabb írással egyik bankárnak — aztán ki szeretném hozni a Kesztl Gáldáról (Ellis Island) mielőbb, tehát tessék velem tudatni pontosan, hol lakik a Gunár Lina asszonyság és mikor szokott felkelni, mert én jókor reggel szeretném meglátogatni és megkérni, jöjjön ki velem a hajója érkezéséhez és tegyen róla, hogy adják ki a hugomat mindjárt.

Ilyen leveleket kap naponként százával a magyar bankár és ilyenekre kell felelnie. Még pedig hogyan. Ha azt írja, hogy Gunár Lina asszonyság nem létezik, hanem a Cunard Line az egy hajótársaság, akkor a kérdezősködő vagy azt mondja, hogy ostoba ember az a bankár, és bolondokat ír neki, vagy pedig egyenesen megharagszik rá, hogy megszegyenitette őt. Pedig válaszolni kell. . .

Lánzy Leó, vagy Széll Kálmán esze bizony talán megállna itt, de a kis bankár meg tud felelni.

S ez a kicsiség nagyban jellemzi a most sokat vitatott amerikai magyar bankárság kérdését.

tégla, mezőgazdasági gépek, folyékony szénsav és borkósav részeseültek vámkedvezményekben. Ezzel szemben a monarchia évről-évre emelkedő mennyiségben engedélyezte Romániának állatok leölt állapotban való behozatát és pedig szarvasmarhát az első évben 10,000, a második évben 12,000, a harmadik évben 15,000, a negyedik évben 20,000, az ötödik évben 23,000, a hatodik évben 25,000, a 7-9-ik évben 35,000 darabot. Sertésből az első évben 50,000, a második évben 60,000, a harmadik évben 70,000, a 4-6-ik évben 90,000, a 7-9-ik évben évenként 120,000 darabot. Juhot mindenik évben 100-100 ezer darabot lehet behozni.

KRÖNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, szeptember 4.

Báró Vay Béla halála.

Jelentettük a magyar politikai életnek nagy és súlyos gyászát: Báró Vay Béla halálát. A szomorú hír mely megilledőtet és nagy megdöbbenést keltett mindenütt, a hova eljutott és messze jutott el, mert báró Vay Béla neve ismeretes az egész országban, mint olyan büszke név, melynek viselője, önzetlen, becsületes hazafias politikai és közéleti munkával véste be emlékét a történetbe. Báró Vay Béla 22 éven át volt főispánja Borsodvármegyének. Huszonkét hosszú évig vezette a megye ügyeit úgy, hogy annak minden polgára csak hálával és szeretettel gondolt emlékére. A mikor a királyi kegy a tisztta feddhetlen jellemet, az önzéstől ment hazafias nemes munkásságot aképp jutalmazta, hogy báró Vay Bélát elszólítva megyéje éléről, az országgyűlés főrendiházának alelnökévé nevezte ki, az öröm mellett, melyet a nagy kitüntetés felett mindenki érzett, ott volt a fájó érzés is, hogy ez a jó, nemes és magasztos gondolkozású férfiú megválk hozzászokott szerető megyéjétől.

Szivjóság, jellem és hazafiság azok a ritka erények, melyek báró Vay Béla főispánságát és az egész közéleti működését jellemzik. Ezek a nemes tulajdonságok mintegy örökésképen szállottak rá őseiről. A Vay család története ugyszólván egybe van forrva Borsodvármegye történetével. A Vayak régi hagyományát, a közéleti hasznos, önzetlen munkásság vágyát minden Vay örökölte és a most elhunytnál ez a tiszteletreméltó, értékes tulajdon a köznek, a megye közönségének javára vált, és mindenki érezhette a nemes szív kiáradó melegét.

Az ország közölete hosszú idők óta ékeskedik a Vay-névvel. Századok eseményei vonultak el hazánk történetében, viharban, vészben, nyugalomban, harcban vagy békében. A Vayak mindig követelték részüket, különösképen a küzdelmes idők viharából. Ott voltak mindig mindenütt, a hol bátor, jellemerős és hazájukat igazán szerető férfiakra volt szükség. Ott voltak és mindig az elsők között, a hol nagyobb volt a veszedelem és több a kísértés. De jött bármily veszély, vagy csillogó ígérgetés, a Vayak nem tántorodtak meg, nem riadtak el a küzdeléstől, hanem vitték a zászlót mindig elől, legelől és ez a zászló olyan tisztta, olyan ragyogó maradt, mint az a nagy név, melynek egyik legérdemesebb viselője, most mindnyájunk nagy bánatára és szomorúságára sirba szállott.

Báró Vay Béla Borsodvármegyének volt főispánja született Alsószolcán Borsodvármegyében 1830. szeptember 30-án. Iskoláit otthon Alsószolcán, a jogot pedig Pesten végezte 1848-ban. A nemzeti ébredés Pesten találta, a midőn éppen márczius 15 én délben beiratkozott a városbázánál önkéntes nemzetőrnek s még aznap este be is vonult Petőfi Sándor vezénylete alá, s nemcsak azon éjjel, de a következő napokon is nehéz sauronos fegyver alatt töltötte a szolgálatot. Ütközetben csak Szikezőnál volt mint Mészáros Lázár tábornok futárja.

A szabadságharc végével, az 1850-ik évben egy félétvet Bécában töltött, a hol a szépművészetekkel, s a német nyelv teljes elsajátításával foglalkozott, s ugyancsak 1850-ben a berlini egyetemen is töltött egy tanfolyamot, a hol leginkább a vegytan és természettanra fordított figyelmet, mely irányu ismereteinek a saját maga által kezelt szolczi gazdaságnál gyakorlati irányt is szerzett.

Az 1852-ik évben beutazta Németországot, Belgiumot, Angliát, Skóciát, Franciaországot és Schweiczt, honnan hazatérve, ő is ki volt téve azon gyakori zaklatásoknak, melyekkel a szabadságharcban résztvett egyének lépten-nyomon találkoztak.

Az 1854-ik évben kelt egybe Gernyeszegről

származó id. Gróf Teleky Domokos leányával, Teleky Zsófia grófnővel, a kivel kötött házasságból négy gyermeke származott és pedig egy fiu és három leány, a kik mindnyájan életben vannak. A fia Báró Vay Elemér a szirmabessenyői választókerületnek volt országgyűlési képviselője; leányai közül Anna Gróf Haller Jánosnak, Udvarhelyvármegye főispánjának, Mariska Hámor Aladárnak, Lilla pedig Gróf Pejacevich Tódornak a neje.

Mint református vallású ember a protestánsok egyházi életében, mint a Vayak általában, ő is kiváló szerepet játszik, az alsóborsodi ev. ref. egyházmegyéjénél még az ötvenes években lett tanácsossá megválasztva, később pedig ugyanazon egyházmegyében segédgondnokká választatik Mocsáry Lajos ellenében.

Az 1860. évben részese volt azon Bécsben járt deputációnak, mely a reformált hitfelekezet részéről lett kiküldve, az 1892. évben pedig mint zsinati képviselő vett részt a debreczeni zsinaton.

Politikai tevékenysége is méltán figyelmet érdemel, a meenyiben az 1861-ik évben és 1866-ban egyhangulag, az 1869-ik évben pedig szavazattöbbséggel választotta meg a szirmabessenyői választókerület országgyűlési képviselőjévé.

Borsodvármegye főispánjává ő császári és apostoli királyi felségnek az 1872-ik évi május hó 15-én kelt legfelsőbb határozmányával neveztetett ki s ugyanazon évi június 17-én történt ünnepélyes beiktatása. Az 1881-ik évben Miskolcra és környékén tartott nagy hadgyakorlatok alkalmával, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül ő császári és apostoli királyi felsége által a Szent István rend kis keresztjével lett kitüntetve.

Még mint volt képviselő a magyar kormány részéről a magyar-gácsországi vasut igazgató tanácsosává is kinevezett.

Fellette érdekes dolog megemlíteni, hogy a teljes idejét igénybevevő hivatalos ügyei mellett a numismatikába is foglalkozott és pedig annyira, hogy ebben valódi szakember volt. Igen értékes és rendezett gyűjteménye van e nemből s e téren szerzett ismereteit közérdeklőkben is érvényesítette. Így pld. a sárospataki főiskola régi pénzgyűjteményét nemcsak teljesen rendezte, hanem az ehhez szükséges ismertető leírásokat és jegyzeteket is maga szerkesztette.

A főrendiházi alelnöki méltóságát évig töltötte be. E méltóságtól való lemondása óta nagyrészt felszólalásai kastélyában élt. Utóbbi időben betegség támadta meg, mely életét 1910. augusztus 17-én reggel 9 órakor kioltotta.

HIREK.

Székelyudvarhely, szept. 4.

Középkutatásunk tévedése.

A székelyudvarhelyi Kerületi Tanári Kör megbizta a mult tanév végén Kovács Dániel reform. kolleg. tanárt, hogy Mit tanítsunk a középkorban címen felolvasást tartson. Kovács Dániel a megbizatásnak eleget tett, s mielőtt értékes tanulmányát elkészítette volna, körkérdést intézett a helybeli középkor tanáraihoz, s az így beérkezett válaszokat feldolgozva, saját nézetével kiegészítve, indítványt tett, hogy a kör szakbizottságokká alakuljon s javaslatot dolgozzon ki. Engedteséggel meg nekünk, laikus nagy közönségnek, hogy e kérdésben álláspontunkat kifejtjük, s ne vegye azt senki belekontárkodásnak, mivel abban kizárólag a jóindulat vezet.

Általában felsorolják a gimnáziumok nem megfelelő eredményét, ifjúságunk sekély készülségét és ellenszerét keresik a realiskolában, a természettudományok nagyméretű tanításával kívánják ellensúlyozni a klasszikus oktatás hiányait. Nem látják át némelyek, hogy a realiskola nem gyógyítja a gimnáziumi oktatás hibáit. Mások pedig annyira átlátják, hogy a kettőből akarnak helyes egyet szervezni és a realgimnázium üdvözítő voltát hirdetik.

Csupán azt nem akarják felismerni, hogy sem az egyik, sem a másik középiskola, még összeházasítva sem felel meg a modern társadalom igényeinek általánosságban, csupán kis részletben. Nem is készült annak terve a modern társadalom részére és mostani szükségleteknek megfelelően. A jezsuiták genialis alkotása az a középkor számára, mikor a szűk körű értelmiség műveltségéről gondoskodtak a királyok és az egyház.

Az iparosok, kereskedők, földmívelők tömeges, társadalmára, a polgári foglalkozások nagy összegeire nem volt figyelemmel, nem is akart lenni, mert azok nem aktív, hanem passzív elemei valának az akkori állam és társadalomnak.

A politikai hatalom gyakorlása, a nagy termeléseknek kiterése, a társadalom szellemi munkája azóta átszállt a középosztályra és erről a demokráciára. Az iparos, a kereskedő, a földmívelő szakszerű kiképzése szintén állami feladat lett. Állítanak is fel kisegítőképpen ezek részére szakiskolát; de a középkutatás megmaradt a régi kiváltságosok, konzervatívok oktatásának, melyből a ki több éven keresztül részesült tanításában nem akar többé termelő lenni, hanem fogyasztó, a ki ur még akkor is ha egy zugvárosnak egy kis zugában írunk.

A klasszikus nevelésű ifju, mint egy római lenézi a mesterembereket, a kereskedőket, a földmívelő parasztokat. A természettudományi magaslatra nevelt érettségizett ifju a középkori tanultság kevélységével veti meg a polgári és népies osztályok kérges tenyerét. Sem ez, sem az nem folytatja szülőinek polgári foglalkozását, ha még annyira is hiányos, üres, semmi az ő klasszikus, vagy műszaki készülsége. S ezt szemünk láttára idézi elő, kevés kivételt mutatva fel, a mostani középiskola, mely az új kor férfijának erélyes támogatásával folytatja hivatását, a középkori társadalom szellemének, szokásainak, céljainak sikeres kiszolgálását.

Középkutatásunk célja bevallottan, hogy az egyetem és műegyetemre előkészítsen. Tehát célja magán kívül van, a hová tanulóinak 75%-a nem jut el, hanem a 8 év alatt kimarad. Nem a többség érdekét szolgálja a középkutatás, hanem a privilégizált 25%- célját, mi lesz a 75%-kal, amelyik nem kapott olyan tanítást, a mi kersk egészet képez, hanem több bevezető és folytatás után ismeretinek kerekességéhez, helyességéhez nem ért el. Ezért van anynyi félbecmaradt emberünk. S ezért van a tanulásnak, még a tudásnak is nálunk kevés becsülete, mert nincs a hasznosság és a használatosság figyelembe vételével a tanterv összeállítva és a tanítás rendszere, beosztása, célja megállapítva. Nyolcz év alatt nem tanulnak meg latinul. Nem magyarul! A természettan, vegytan egy tételét a gyakorlatban alkalmazni nem tudják. Egy nyugtát helyesen fogalmazni nem bírnak.

Sokat kell tanulni, a minek hasznát nem veszi az ifju. Mondják, hogy az elmefejlesztés, a logikai képzés, az emlékezés gyakorlata okából kell a hasznavehetetlen ismereteket tanulni. A vagy hasznos ismereteket úgy tanulni, hogy gyakorlati használhatóságáról felvilágosítva ne legyen. Az olmet, az okoskodást, memoriát lehet ám hasznos és rögtön használható ismeretekkel is képezni, csak ezeknek rendszerét, módszerét tervezni és szervezni kell, a mint az újkor a népkutatás pedagógiáját és didaktikáját kidolgozta szerencsével.

A középkor oktatás várja az ő Pestalozziját, a ki helyes rendszerét felépíti.

A középkutatás feladata legyen az életnek nevelni. Az élethivatások számára képezzen, tehát minden nagy élethivatás számára legyen külön iskola. Egy rendszerű középkutatás helyett legyenek szakiskolák, mert mindenkinek valamely szakfoglalkozással kellene bírnia, ha termelő tagja kíván lenni a nemzetnek és nem csupán — fogyasztó. Rövidebb idő alatt kell a szaktudást megszerezni, mert 17—18 évi tanulás iskolában, 22—24 éves korban elért keresetképeség, igen sok időpazarlással jár.

A tanítás anyaga legyen hasznos is és használható is. Ne csak ismertesse az állat-, növény-, ásványvilágot, a természet anyagait és erőt, hanem azokat uralni, használni és értéké alakítani is megtanítson. A gyereket nem a tárgyak, a tudás indexévé, hanem a természet urává kell nevelni. Hogy a mit tanult, annak hasznát venni tudja s ha sokat tanult, akkor sok eredményre is számíthatson. A tudás ne a babonás tehetetlenség igazolása, a tanulás ennek megszokása legyen, hanem eszköze a cselekvésnek, ingere az alkotásnak, mestere az átalakításnak, a fejlődésnek.

Az élet számára képezzen az iskola munkásokat, a kik urai tudnak lenni a természet anyagának és erőinek, ez okból elég erősek, hogy urai legyenek az államok is, a szabadságnak is.

A Tanár-kör kiküldött szakbizottságai jól teszik, ha javaslatuk elkészítésénél az itt elmondottakat figyelembe veszik.

Kinevezés. Az erdélyi róm. kath. Státus Szabó Ferencz okleveles tornatanárt a helybeli rk. főgimnáziumhoz tornatanárrá kinevezte.

Ötvenéves érettségi találkozó. Ötven esztendő a mostani beteges korzakban emberi életnek is tekintélyes idő. Kevés már azoknak a száma, a kik ezt az életkort elérik, de még sokkal kevesebben vannak azok, a kik ezt az ötven évet még azokkal az esztendőkkel is megoldhatják, a melyek alatt iskoláikat elvégezték és érettségit tettek. Így fogyott meg az a gárda is, amely 1860-ban a helybeli róm. kath. főgimnáziumban érettségi bizonyítványt nyert. Már csak ötven vannak életben és ezek közül is csak ketten jelenhettek meg mult hó 28-án az ötvenéves érettségi találkón. A többi a kor, a betegség megakadályozta a megjelenésben. A két öreg ur *Daróczy* János nyug. főgimnáziumi tanár és *Orbán* Dénes nyug. tanító Kolozsvárról. A régi iskolatársak misét hallgattak és azután tisztelegtek *Mikes* János gróf főesperesnél. Az az épület, a melyben érettségit tettek, már rom és törmelék s ők elmerengve jártak a kövek között a mult eltűnt szép emlékeit keresve.

Halálozás. Özv. *Mátyus* Igoácné született *Muzsnai* Teréz életének 79 ik évében m. hó 29 ikén elhunyt. A derék jólelkű nagyszonyt 1-én temették el nagy részvét mellett Alsósófalván. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

Szenkovits Ferencz életének 33 ik évében elhunyt Lövétén. Halálát neje *Lásár* Róza, gyermekei és számos rokon siratja.

Szeptember. A mikor e hét szerdájára véget ért, a szép és nálunk különösen szép szeptember vonult föl, hogy állandóságával és derűségével bevezesse az őszt. A forró napok tűnőben, s az esték meghosszabbodott árnyékokat vetnek a földre. A levegőből tűnik a fény, s a kék égbolt is halványul, egyre halványul, míg majdnem egészen szürkévé változik, csak éjszakákon lesz sötétebb a mennyek kurtinája, melyen anórálag ragyogóbban tündökölnék a csillagok, hogy aztán letűnjenek, lefussanak a semmiségbe. Mert hiszen szeptember a csillagok hullásának a hónapja. A mint leszállt az első köd, elbucszott a golyamadár is oda, a hol, mikor itt télt van, ott akkor nyitja ki szirmait az édes illatot lehellő róza, a lilium. A golyamadarat holnap, holnapután. kisasszonynapján követi a fecskemadar is. Elhallgat a mező, az erdő maholnap, ha az őzi szél sirja el a hervadó virágnak nótáját, vagy az őzi eső veri le kopogásával a fáknak sága leveleit. A lemondás hangulata rezgi át a mindenségnek azt a részét, a melyet a mi rövidet látó tekintetünk átölelhet, mert a mi ezután következik, az már nem lesz nyár, csak utolsó fellobbanása a sugárnak, a mécsnek, mely után következik a halál, melyre ráborítja majd fehér szemfödélét a tél, hogy kisarjadjon az alól az új tavasz, a feltámadás.

Polgári isk. iskolalátogató. Az 1907. évi 119,395. és az 1909. évi 3,748. szám alatt kelt választás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében kiküldött polgári iskolai iskolalátogatók megbízatása lejárván, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1910. évi 63,386. sz. rendeletével a polgári és felső népiskolák további szakszerű megvizsgálásával az 1876. évi XXVIII. t. cz. 3. §-a alapján iskolalátogatóvá a számukra kiadott Utasítás értelmében az 1910/11—1911/12. tanévek tartamára a székelyudvarhelyi állami és a székelykereszturi magán polgári leányiskolák látogatásával *Kósa* Sándor dicsőszentmártoni polg. isk. igazgatót bizta meg.

A beiratások. Az iskolák kapui két hónapi szünet után, 1-én ismét megnyiták. A tanárok, tanítók nyári pihenőjükből haza tértek, s a tanév kezdete meglátászik az utcákon is. Az iskolák környékén megjelentek a mamák, csinosan kiöltözödvé és megjelentek a gyermekek is. A város utcai életének ilyen különlegessége mindenütt észrevehető volt. A gyermekek ünnepélyes hangulatot áruktak el s a szülők is távol estek a hétköznapi érzésektől. Az egyes intézeteknél elért eredmény osztályonként a következő:

Az állami főreáliskolában beiratkozott I. oszt. 22, II. oszt. 19, III. oszt. 22, IV. oszt. 15, V. oszt. 8, VI. oszt. 15, VII. oszt. 12, VIII. oszt. 8, összesen: 121.

A róm. kath. főgimnáziumban: I: 47, II: 34, III: 33, IV: 30, V: 26, VI: 27, VII: 23, VIII: 30, összesen: 250.

A reform. kollegiumban: I: 60, II: 46, III: 45, IV: 38, V: 34, VI: 19, VII: 30, VIII: 30, összesen: 302.

Al. Polgári leányiskolába: I: 31, II: 31, III: 29, IV: 23, összesen: 114.

All. Szakiskolába: I: 14, II: 21, III: 13, IV: 5, összesen: 53.

All. el. fiú iskolába: összesen: 200.

All. el. leányiskolába: összesen: 130.

Róm. kath. fiúiskolába: I: 18, II: 21, III: 14, IV: 18, V: 4, VI: 2, összesen: 77.

A beiratkozások az összes iskolákban folynak.

Ankett a törvényszék elhelyezése ügyében. Lapunk utóbbi számaik vezércikkében utítottuk fel a törvényszék elhelyezésének kérdését, mely már egy tizedet, hogy feledésbe ment. Illetékes helyről nyert információk alapján cikkünk kiegészítéséül jelenthetjük, hogy a kérdés megoldásáról éppen nem tettek le, s az az illetékes tényezők gondoskodása tárgyát képezi. Ennek folyománya az az ankett, melyet ez ügyben *Haller János* gróf főispán folyó hó 7-ikére összeírvitott. Hogy a kérdés most már megoldást nyer, arra biztosítékot nyújt, az a körülmény, hogy az ügyet *Haller János* gróf főispán vette a kezébe.

A főszolgabírói és rendőralkapitányi állások. Az Udvarhelyi járási főszolgabírói és Székelyudvarhely városi rendőralkapitányi állások betöltésére *Sebesi János* alispán most tette közzé a pályázati hirdetményeket. A főszolgabírói állás pályázati határideje okt. 1., a rendőralkapitányi állásé szeptember 20.

A sorozás eredménye. Székelyudvarhely városban a sorozást 29-ikén tartották meg. Felhívott volt 177 ifjú, előállott 119, melyből besoroztak 49-et. Az udvarhelyi járásban a sorozást 30., 31., 1., 2., 3-ikán tartották meg. A felhívott 991 egyénből távolmaradt 163; az előállottak legényekből 260-at soroztak be.

Jön a kolera! Erre a riasztó hírre, mint teljesen megbizhatatlan forrásból értesülünk, városunknak a késő jövőben megalakulandó közegészségügyi tanácsa a következő hét főintézkedést tette;

1. A városnak minden utcája a portól mentesítendő öntözés által. És minthogy erre legalkalmasabb az esővíz, fölülte kívánatos, hogy az ég csatornáit minél előbb megnyújtsanak, annál is inkább, mert a városnak utcaöntözésre nincs pénze.

2. A kik eddig a mosdóvizet, mosogató lét és egyéb nedveket az utcára öntötték, tegyék ezentúl is, annál is inkább, mert az ilyesmi a kolera bacillusra egyáltalán nem veszedelmes.

3. Istennek különös kegyelméből éppen most lévén a sorozás, az ujonczoknak szigorúan meghagyatik, hogy jól kinyitván szájukat, énekeljenek. Így ők a bacillusokat részben elkergetik, részben pedig — a jobb hallásúakat — eljajszolják.

4. Dinnyét csak az egyők, a kinek van dinnyéje. De arra már vigyázni kell, hogy a magokat senki se ne nyelje, mert ez nem egészséges.

5. Különösen ajánlatos mindenkinek a jó levegő. Mint-hogy pedig nem mindenki tudja, hogy milyen a jó levegő, igen tanácsos, hogy mindenki naponta egyszer beszaogjon a cigány-utcába, a Vár-utcába, a Tó-utcába. Ott megtudja, milyen a rossz levegő és így könnyű lesz fölismerni ennek ellenkezőjét.

6. Középsületeink előtt mindenki behunyott szemmel és sietve menjen el, mert esetleg rosszul lesz a látásuktól és a rossz gyomor ilyen kolera gyanús világban veszedelmes. Ez intézkedés alól kivételt a milleniumi emlékoszlop környéke.

7. A kolera igen gyakrak az érc- és papírpénz a terjesztője. Ennélfogva igen helyesen teszi mindenki, ha jó magyaronosan szólnán, kidobja a pénzt az ablakon, vagy csak úgy szórja, mint a pelyvát, szóval megszabadul pénzétől. Ez ugyan városunkban a legnagyobb többségűl igen nehezen fog sikerülni, de a köz érdekben mindent meg kell tenni. Ez intézkedés alól kivételt az új százkoronások, melyek teljesen kolera mentesek lévén, mindenkinek melegen ajánlatos.

Pikk.

Unitárius templomok képalbuma. A magyarországi unitárius egyház *Dávid Ferenc* születésének negyvenötödik évfordulója emlékére lefénnyképezettette összes templomait. Összesen 68 lapon 166 kép került három-három példányban a magyar, angol és amerikai unitárius egyházak részére. Készülő albumok számára. A templomok közül több katolikus kézből maradt az unitáriusoknak. A kis, román stílusú nyomatái (*Marostordamegye*) a legregibb. Még *Árpád-házi királyaink* idejéből való. Híres a *Szekelyudvarhelyi*, melynek az album részére is lefénnyképezett XV. század elejéről való freskói szakemberek és műhírtők előtt rég ismeretesek. Maga a templom kőkerítésével és bástyáival igen érdekes műemlék. A román és gót stílus átmeneti idejéből származó templomok közül ott van az albumban a *homoródújvárosi*, *homoródszentpéteri*, a szépfekvésű és nagyobb nyárádszentlászlói és nyárádszentmártoni (*Marostordamegye*). Az utóbbinak 1698-ból szép festett mennyezete van, melyet ugyanez a festő készített, a ki a szentgericsei (*Marostordamegye*) XV. századi unitárius templom mennyezetét festette 1670-ben. Szép régi caucis-ivós izlései templomok még az alsójárjai (*Tordaaranyosmege*), melyet az oláhok 1849-ben leégettek, a magyarországi (Közösmegyé) és az ádamosi (Kisküküllőmege), melyet a műemlékek országos bizottsága közreműködésével nemrég stíluszerű restauráltak. Az albumban kiváltképp meg a legnépesebb unitárius egyházaké szerepelnek, a bölöninek nagy, csinos, új román izlésű, régi temploma, melyet templomkautély

ővez; a hátrótszékű sepsikálói templom érdekes fatornyája és értékes, szép menyezettfestménye, továbbá a szépfekvésű, ódon várfallal övezett nagyajtai templom. A képek sorát a kolozsvári templom és az unitáriusok ottani egyházi épületei nyitják meg.

Javítják a járdát. Az aszfaltjárda lerakásának a jövő évben lesz 10-ik évfordulója. Ez azt jelenti, hogy a jövő évben az építő-társaság jóállása megszűnik, s a járda további konserválása a város kötelessége lesz. A társaság már most éppen ezért alaposan rendbehozta a járdát, hogy a jövő évi általános nagy javításnál munkáját megkönnyebbitse. A jövő évben megtörtént átadás után a társaság még újabb tíz évig tartozik a járdát javítani, természetesen külön díjazás mellett. Helyén valónak látjuk, hogy ráirányítsuk a tanács figyelmét azon üdvös intézkedésre, hogy a város mellett átvonná a járdák gondozását, a forgalmasabb mellékutcaokban szintén készíttesse el a jövő tavasszal a járdákat. Ezek az utcák a következők: Árpád utca, Alsómalom-utca, Szentimre-utca és Vár-utca. Ezen utcák lakosai bizonyára készséggel hozzájárulnak az eddigi arányban az építkezési költségekhez. Nincsen kétségünk, hogy az intézkedések az irányban megtörténekné, hogy a jövő tavasszal a járdák lerakása eszközölhető lesz.

A zetelaki halászat. Bizonytalan régi időkből nyúl vissza Székelyudvarhely város közönségének az a rossz tulajdonsága, hogy a zetelaki vizet mindenhol amolyan közpördának tekintette, melyben vigan, eredményesen és főként engedély nélkül lehet halászni, rákászni. És ezen meggyőződésének aztán becsülettel meg is felelt, a mennyiben a szezon beállta előtt azokérel, kocsival, kinek hogyan telt, vasár- és ünneppapokon csapat számára vonul ki a Sikaszóba, hol felvitte a laczkonyhát az asszonyok a míg főztek, sütöttek, addig a férfi népség nagy buzgalommal szákszámra szedte ki a vizekből a rákot, s mire a zeltánpacsanya, vagy a gulyás elkészült, addigra a vizetkel is rendbe jött a társaság, s mennyiben egy pár száz rák került be a hárszanyába. És ezen tulajdonságával a közönség sokasomán hagyott fel. Mibottak bérlők, jöhetnek bérlők, a városi közönség nagy része ezzel mit sem törődött, megrendezte a maga ártatlan kirándulását, s ezzel pont. A bérlő lássa, hogy boldogul, valami csak neki is marad, mert elvégre is az ember nincsen *Marostordában*, hogy a miért egy kicsit más területén vadász, abból káznást csináljanak. A mostani bérlők sem akarják a közönséget megszokott kedvtelésében zavarni, azonban mégis azzal a kéréssel fordulnak a közönséghez, hogy a mennyiben a zetelaki vizekben rákászni, vagy halászni akar, legalább érdemeit se a főbérlet arra, hogy ezen szándékát bejelentse. Ezt tennie már a kellemetlenségek kikerülése végett is lezélirányos, mivel tekintettel a felszaporodott orzókra s az állományban tett nagymérvű pusztításra, a csendőrtőrs a szigorú ellenőrzésre utasítva lett.

Beiratkozás. Az iparos és kereskedő tanoncziskolába a beiratkozások szeptember 11-én (vasárnap) d. e. 8—12 ig, d. u. 2—5-ig; 12 én d. u. 2—5-ig és 13-án d. u. 2—5 ig lesznek; a tanítás szeptember 14-én, szerdán kezdődik. A próbaéves tanonczok is kötelesek beiratkozni. A kik a kitűzött időben a beiratkozást elmulasztják, szigorú büntetésben részesülnek. A beírás helye az állami fiú elemi iskola.

A város elektromos művere vonatkozó szabályrendelet szétosztásáig a közönség tájékoztatása céljából az alábbiak közlésére kértünk föl: Székelyudvarhely r. t. város elektromos műve Ganz-féle villamossági r. t. üzemvezetősége által jóváhagyott tervrajz nélkül magánvállalkozó cég berendezést nem kezdhet. Magánvállalkozó által készített instalációt az elektromos mű felülvizsgálata megejtése előtt áram alá bocsátani a berendező vállalkozónak önhatalmulag nem szabad, mert ez a városi villamos mű megkárosítását jelenti s ezért mint a vállalkozó, mint a fél felelőségre vonható. Ugy az újberendezések, valamint bővítések és átalakításokat, melyeket magán vállalkozó készít a bekapcsolás előtt az elektromos által eszközölt felülvizsgálásért a szabályrendeletben meghatározott összeget nem a megrendelő, hanem a magánvállalkozó tartozik megfizetni. Egyben értesíti a városi villamos mű vezetője a fogyasztó közönséget, hogy az általa készített berendezéseknél előforduló kisebb javításokat, melyek javítási anyagot nem igényelnek pl. önhibán kívül kioldható biztosítók kicserélését stb. díjmentesen, kisebb javításokat pedig a munkaidő felszámítása nélkül foganatosítja.

Az anya búna. Hedden a késő délutáni órákban a Gergely-sósfürdőnél elterülő parkosított területen egy rongyoska burkolt gyermeket találtak. A gyermek koraszülött leány volt és anyja bizonyára szegénye elől menekült akkor, amidőn azzal azzal letelkenül végzett. A gonosz lelki anya kiderítése végett a rendőrség széles körű nyomozást vezetett be.

Állati betegségek. Ragadós száj- és körömfájás fellépett Kisbaczon község szarvasmarha és juhállományában járványosan, Magyarhermány és Bibarczfalva községek juhállományában járványosan, Homoródszentpál község szarvasmarhaállományában járványosan, Recsenyéd, Homoródszentpéter, Városfalva, Homoródszentjános és Homoróddaróc községek a veszkerületbe bevonattak. Caikvármegyéje a ragadós száj- és körömfájás nagymérvű elterjedése miatt egy veszkerülettel alakítottott, melyben hasítottkórmi állatokkal vásárt tartani nem szabad. Sertésvész fellépett Székelyderza községben. Sertésvész megszűnt Árvátfalva és Felsőboldogfalva községben.

Tudomásul. Felkérték a következő sorok közlésére. Valami szélhámos nevében, mint az *Ungron Gáspár* unokája nevében, *Szekelyudvarhelyt* kölcsönöket szedett fel. Figyelmeztetem mindazokat, a kiket illet, hogy szélhámmal van dolguk s adott kölcsönök megtérítéséért hozzám ne forduljanak, mert az én szükségleteimre édesatyám kellő fedezetet nyújt s kölcsönöket kérti nem szoktam. Bikafalva, 1910. augusztus hó 28-án. *Szentersébeti Szakács Zoltán*.

x Kertész Albertné zeneszerzőnő még egy pár üres órára zongora tanítványokat elfogad. Tanít kezdőktől a legmagasabb iskoláig, párhuzamosan elméleti oktatással. Ugyanott ének, német, francia és hegedű-órák is vehetők. Valamint a zeneszerzés körébe vágó munkálatokat is (zenésítés, szólamozás, áttételek, kíséreték) stb. illő árért elkészít.

A dő emelés.

— Az én tervezetem. —

Már harmadnapja (vagy több is tán) törli a fejét a kivetőbizottság, vajjon emeljék-e az adót, vagy ne?

Mirevaló az a sok hiábavaló fejtörés? Miért szűlik meg koveresen azt, a mit fájdalom nélkül is világra hozhatnának?

Az adó különben, az én szerény meggyőződésem szerint, oltas valami, a mit mindig emelni kell. Mert az adó ugyanaz, mint a teher a szekéren. Nincs különben meg se tudnák fizetni. Tehát a férne még egy villára való. Ha jó a szekér, azt is megbirja Ha rossz, nem kar érte.

Hogy is volt az eset a Perőzes anyjával? Egyszer elvitt a vállán egy egy napos szopós borjut. Egészen könnyen felvitte a hegyre. És másnap megint, harmadnap megint. Evéig mindennap. Egyezzen csak hátranz, hát egy nagy ökörvan a hátán.

Naja perze. A borju nőtt és vele az ő vállának az ereje is. Ha emeljük az adókat, bizonyos, hogy több pénzt lesz az embereknél. (Hisz különben meg se tudnák fizetni.) Tehát a lakossággal tesz jót, a ki emeli az adókat. Valahogy csak elő kell segíteni ennek a szegény országnak a megvagyonosodását!

Csak arra kell vigyázni, hogy igazságos adókat vessünk ki. Mert az eddigi adórendszert (én is ki merem mondani) teljesen elavult és szerfölött igazságtalan.

Ha többet ne említsék, itt van például a jövedelmi adó. Ezt én egyszerűen eltörölném. Minek ez olyan országhban, a hol senkinek sincs tisztességes jövedelme? A jövedelemből magam se tudok megélni, rablász tehát, hogy még adót is fizessenek utána.

Különben is ostoba adóalap a jövedelem. A kinek van, az eltagadja. Tehát nem fizet róla adót. A kinek nincs, az bevallja. Tehát azért nem fizet róla adót.

Az adósságot kelene megadóztatni. Ez már komoly adóalap. Mert adóssága mindenkinek van, s míg a jövedelemből bizonyosan keservek, ha elvesznek belőle, az adósságnál jóformán mindegy, akármeunyt tesznek hozzája. A ki jövedeleme törekszik, az komoly, munkás ember. Tehát megérdemli, az adómentességet. Am a ki adósságokra törekszik, az könnyelmű lump. Csak hád fizessen róla adót.

Aztán itt van a drágasági pótlék. Az egész ország jóformán drágasági pótlékért esdekél. Hát kérem, a drágaság már megvan. Azt hiszem, ebben senki se kételkedik. Hát tessék rá pótlékot kivetni. Mingyárt tele lesz a város és az állam kaszárja.

S ez is igazságos adóalap volna. Mert a ki ezt a drágaságot kibírja, illó, hogy adót fizessen utána.

Még van néhány nagyon igazságos adófajtám. Nézzük például a követésvámtot. Minden szekér, a ki bejön a városba, követésvámtot fizet. Pedig azokon a szekereken élelmiszereket hoznak, tüzelőfát, gabonát, csupa hasznos dolgokat. Benn a városban pedig az emberek ingyért koptatják a követéseket.

Meg kell adóztatni a gyalogjárót. A ki egészségi szempontból jár gyalog az fizessen. Az egészségeknek semmi se drága. A ki takarékoságból sétál, fizessen érte. Ugyis tespórolta. A ki üzletből sétál, fizessen érte. Hiszen kikeresi.

Igy még a fiakker- és az automobil-ipart is fel lehetne lendíteni.

Aztán a gyerek. Kérem, hogy vagyunk a gyerekekkel? A gyerekek a legjobb adótárgyak. A mikor megszületik, örömet és boldogságot hoz a házhoz. Hát tessék róla fizetni. És ha nem születik meg, akkor dupla adót fizethet, annyit takarítanak meg a szülők.

Oriási praepetia nyílik ebből az egyetlen adónemből is. Mennyi gyerek születik egy évben, uristen tudja! És mennyi nem születik.

A családnál tartván, megadóztatnám a házasságot is. A ki a mai világban házassodni mer, csak fizessen. De megadóztatnám az aglegényeket is. Hiába, a jólétre terheket kell rakni.

A vadászati adót kiterjeszteném a városokra is. Mennyi ur fizetne így és mennyi asszony?

Kitűnő adótárgyak az ajándék is. Kérem, az apró ajándékok tartják fenn a barátságot. Tehát érdemes érte adót fizetni. Aztán az ajándék olyan dolog, a minél örül az is, a ki adja, az is, a ki kapja, Tehát fizessen mind a kettő. Különben is ajándék lónak úgy se nézik a fogát. Hát huzzuk ki.

A legfőbb és legigazságosabb adótárgyam pedig a szegénység. A szegénység nálunk olyan luxus, a mit nem mindenkinek engedhet meg magának. A rongyokra, a lyukas csipőkre, a szeros kalapokra, a divatját mult holmokra 'tehát nagy adót kellene kivetni. A ki rongyokban jár, elég sokat takarít meg: suszterszámlát, szabózárlat, lakásokot, divatkereskedőt, selymet, báronyt. Ezek után fizethet bátran. Ha pedig nem akar fizetni, járjon lakkaipóiban. Így legalább az ipar virágzik és a kereskedelem.

Es az én adóemelési tervezetem.

A ki friss és egészséges akar lenni, igyék legalább egyszer hetenkint (reggel a felkeléskor) egy fél poháryi természetes **Ferencz József-keserűvizet**. Ez gyorsan és fájdalom nélkül megtisztítja a sok évtől vagy ivástól tulerhelt emésztési csatornát, tisztítja a vért, az anyagcserét hathatósan előmozdítja s ily módon sok súlyos bajtól megóvja az embert. A párisi orvosi akadémia a valódi „Ferencz József“-vizet nagyon jónak találta. Kapható ásványvíz-kereskedésekben, gyógyszerárakban és drogeriákban.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági munkás és cseléd-biztosítás reformja.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület kezdésére gyors egymásutánban foglalnak állást a gazdasági egyesületek, így a többek között maga az Országos Magyar gazdasági Egyesület, a gazdasági cseléd és munkásbiztosító pénztár érdekében.

Érdekes ez az állásfoglalás azért is, mert a gazdasági egyesületeket, de különösen az O. M. G. E.-ét minduntalan azzal vádolják, hogy a nagy birtok politikájának szegődött szolgálatába, holott a cseléd pénztár reformja érdekében napvilágra került javaslatai világosan bizonyítják, hogy az O. M. G. E. és a gazdasági egyesületek mindenkor szívükön viselik a munkások és cselédek érdekeit.

A javaslatoknak két lényeges pontja van. Az első pont szerint a gazdasági munkások és cselédek részére oly nyugdíjbiztosítást kíván létesíteni, amelybe bármily életkorú embernek megengednék a belépést s a nyugdíj, amely a tagsági évek számával növekednék 10 évi tagság után nemcsak igazolt rokkantság esetén, hanem a 65. életév betöltése után, akkor is folyóvá tétetnék, ha a nyugdíjbiztosított teljesen ép és egészséges. A nyugdíjat élvező halálakor pedig a hátramaradott családtagok 1 évi nyugdíjösszeget kapnák segély címén.

A nyugdíjbiztosításnak ez a módja nem róna nagy terhet a biztosítási díj fizetésére kötelezettekre nézve. Az évi tagsági díj 10 korona, a felvételi díj 1 korona lenne. Ezért 40 évi tagság után évi 240 korona nyugdíj járna. Rövidebb ideji tagság után pedig az említett összegnek megfelelő hányada.

A tervbe vett reform a régi állapottól, amint látszik abban különböznék, hogy a nyugdíjbiztosítást nem köti korhatárhoz és a 65. életév betöltése után a biztosított munkás vagy cseléd részére a nyugdíj minden körülmények között folyósítható. Ily módon számítani lehetne arra, hogy józan gondolkodású földműveseinknek és munkásainknak egész serege lépne be az áldásos intézménybe, viszont a munkaadó gazdák hűségese cselédeiket jutalmazhatnák azzal, hogy őket, bizonyos szolgálati idő eltelté után, saját költségükön iratnák be a nyugdíjat biztosító pénztár kötelékébe.

A javaslat második része szintén üdvös újítást tartalmaz, nevezetesen a mezőgazdasági munkás biztosítást hasonlónak akarja tenni az ipari munkások baleset biztosításával. Csupán abban tér el, hogy a baleset miatt elhunyt munkások családrait jövőben sem akarja csekély havi járulékokkal segíyezni, hanem úgy a mint a multban egy összegben adott számottevő tőkét, 400 koronát biztosít részükre. A javaslat szerint a táppénzt 60 nap helyett itt is 70 napra lesz biztosítandó. A végleg elnyomorodottak nyugdíját pedig évi 120 korona helyett annak kétszeresére, évi 240 koronára emeli.

Érdekes javaslatukban különösen az, hogy a nagy jelentőségű reformokat úgy kívánja megvalósítani, miszerint az az érdekeltekre az eddiginél semmivel nagyobb terhet ne rójon, vagyis a biztosítási összegek maradnak a régié. Csupán a gazdától vár némi áldozatot, nevezetesen azt kívánja, hogy a gazdák jövőben gazdasági cselédeik baleseti alkalmával, a cseléd munkamulasztási címén a napi 1 koronás kárpótlást nem a baleset napjától, hanem csak a balesettől számított első két hét elteltétől számítva fogja megkapni. Ily módon az apró-cseprő balesetek aránylag nagy költségei jövőben nem terhelik az intézményt s az így elért megtakarítást fordíthatják súlyos balesetek fokozottabb segíyezésére.

Ez a csekély változás a gazdákra nagy terhet nem fog róni. Viszont a javaslat megvalósulása esetén a gazdasági cseléd és munkásnép nyugdíjbiztosítása egy újabb hatalmas lépéssel jutott előre a fejlődés útján. Alig lehet tehát kétségünk, hogy a

reformot valamennyi gazda örömmel fogja üdvözölni, így annak megvalósulása mielőbbre várható.

Gazda

A segesvári komlóvásár csütörtök szept. 15-én nyitattik meg. Csarnokfelügyelő mint eddig Pfuhl Á. Ha előbb akar valaki komlót beraktározni, a csarnok megnyitattik. Csarnokraktári díjak mint eddig. Egyidejűleg felkéri a komlótermelő szövetkezet a termelőket, alku és eladásnál csakis az 50 Klg. egységsúlyt alkalmazni, az ártudósítások is ezen súly mellett lesznek ezentúl kibocsátva. Csak határozottan az 50 Klg. egységsúlyhoz kell ragaszkodni, ez az egész komlóüzlet egységsúlya. A szövetkezet közgyűlése Segesvárt szeptember 15-én d. e. 10 órakor tartatik meg, az évi jelentés és meghívó a napokban küldetik szét.

Szerkesztői üzenetek.

F. Sz. L. B.-t. Kérünk még egy kis folytatást, mivel a beérkezett nem elegendő egy tárca számára

K. H. A feledésbe ment cz. vezércikket szerkesztőnk irta igen örvendünk, hogy nézetével találkozunk. Mindenesetre legalkalmasabb volna a törvényszék részére a barompiacztér szegletéből eladai megfelelő területet, mert az mégis csak lehetetlen állapot, hogy a belvárosi területet fapiaczternek és trágádombnak használják. Erre a czélra a városon kívül jóval olcsóbb helyen is lehet tért szerezni, aminthogy a város a vám mellett bír is ilyen területtel. A törvényszék elhelyezése ügyében ankt lesz tartva, s ha ott lesz, hozza fel a kérdés ezen egészséges megoldását.

D. L. O. Nem használható.

M. P. A ki a nőnek egyenesen a szemébe mondja, hogy szép. az mindig együgyű. Akármennyire megtisztelőnek és hízogónak tudják is a nők a hódolatnak ezt a barbár nemét, nincs közöttük talán egy sem, a ki mögötte a hódoló lelki szégyenséget föl ne ismerné.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Ügyvédi irnokot

keresek állandó alkalmazásra, ki a gépirásban és a gyorsírásban (stenographia) is jártas **Dr. Hinléder Feis Akos**

ügyvéd, Udvarhelyvármegye tiszti főügyésze Székelyudvarhely.

Szám. 1817—910 lj.

Árverési hirdetés.

A homoródújfalusi községi közcsma f. évi szeptember hó 19-ikén d. e. 8 órakor nyilvános árverésen 1911, 1912 és 1913. évekre bérbe fog adni. Kikiáltási ár 400 korona. A képviselőtestület azonban feuntartja magának a jogot, hogy a három legtöbbet ígérő közül szabadon választhat. A bérösszeg negyedéves előlege részletekben fizetendő.

Bánatpénz 10 százalék.

Oklánd, 1910. aug. 30-án.

Dinka István, körjegyző.

Nem kell senkinek Budapestről
butort hozatnia,

mert

Székely és Réti

butorgyárosoknál
Marosvásárhelyen
teljes tömörfa
hálószoba berendezés

mely áll: 2 szekrény, 2 ágy,
2éjjeli szekrény mávannal, 1
mosdó márv. és tükörrel összesen

360 korona.

Ugyanez három részű toilettel
400 korona.

Óriási fuvarmegtakarítás

mert teljes lakberendezéseket
Erdély bármely állomására kü-
lön megegyezés alapján bér-
mentve szállítunk.

Vidékre meghívásra személyesen mut-
tatjuk be gazdag mintagyűjteményün-
ket, és kiállításra részletes költség-
vetéssel és rajzokkal szolgálunk.

Őszi bükköny, Szent János rozs
vetés czéljára beszerezhető Szöllősi Samu
szeszgyárosnál Székelyudvarhelyt amíg a
készlet tart, métermázsánként 18 kor.-ért

Csász. és kir. udvari szállítók

Erdély legnagyobb butorgyára
Mestitz Mihály és Fiai
Marosvásárhelyt és Kolozsvárt

Ajánlják kiténő gyártmányu butorai-
kat, melyeket 42 év óta fenálló
üzemre berendezett
butorgyárunkban
állítanak elő. A butorokhoz csakis első
rendű anyag lesz felhasználva.

Óriási választék! • Olcsó árak!
Legmesszebbmenő jótállás!
Vidéken meghívásra személyesen
mutatjuk be rajzainkat és mintáinkat.

Pályázat gazdasszonyi állásra.

A helybeli főreáliskola internátusánál a gazdasszonyi állás betöltendő, melyre olyan intelligens nő kerestetik, aki 30—40 év körüli s a gazdasszonyság minden ágában jártas.

Fizetés évi 600 korona és teljes ellátás, lakás. Akik ezen állást elfoglalni óhajtnák, hatósági, erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérésüket f. hó 15-ikéig adják be az igazgatósághoz. Az állás azonnal elfoglalandó.

Az igazgatóság.

Szenkovits János utódánál

Székelyudvarhelyt

készen

Férfi és nő ruhák

Fehérmertiek

Felöltők

Kosztümök

Blouzák

Czipők, kalapok

óriási választékban és legutányosabban
kaphatók.

Raktáros

„Dreher“ sörnek

kerestetik. Kérdések intézendők

Dichler Gyulához. Főraktár Segesvár

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyult háziorsó, mely már
sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult
köszvényről, oszról és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatosok legyünk és
csak olyan eredeti üveget fogadjunk el,
mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter
céggeljéssel ellátott dobarba van csomagolva.
Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és
K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-
tárban kapható. — Főraktár: Török József
gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany országhoz“
Prágában, Elzabethstrasse 5 neu.

Táncztanfolyam

a Budapest-szálloda dísztermében.

Aldírótt tisztelettel értesiten a nagyérdemü közönséget, hogy 1910 évi szeptember hó 1-én egy hat hétre terjedő

Táncztanfolyamot

Beiratkozni lehet lakasomán Bem-u. 3 sz. és a tanórák alatt.

nyitok. — Ezen tanfolyam alatt az összes divatózó táncokon kívül a következő új táncokat is tanítom u. m.: *Eredeti Gentrí-boston, Gaka-Walke, Torzkopfchen, La carina, Gavotte-walzer, Polka pas marché, Polka la sieson, Kivánatra jelmez-táncokat stb.* Az eredeti Gentrí-boston és Gaka-Walke-ra külön kurzusot nyitok.

Tandij: 6 bétre 6 frt. Haladóknak 4 frt. Bostonkurzus 5. magánóra 2 frt.

Teljes tisztelettel **Sára Miklós,** a nagyváradí Orsolya-zárda és ev. ref. leány-internátus táncztanítója

Szám 14069 - 1010 I.

Árlejtési hirdetmény.

Az 1910/1911. évi fűtési időszakban a székelyudvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság és mellé rendelt számvevőség részére 20 öl (nagy, 2 méteres) elsörendü és minőségü, száraz egészséges, kemény bükk hasáb tűzifa beszerzésének illetve szállításának biztosítása céljából ezennel árlejtési hirdettetik és annak a pénzügyigazgatóság főnökénél leendő megtartására határidőül 1910 évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 11 órája tüzetik ki.

A tűzifa szállításának végső határidejéül 1910 évi október hó 20-napja állapittatik meg és köteles vállalkozó a 20 öl tűzifát ezen pénzügyigazgatóság hivatali helyiségének udvarára fuvardíjmentesen, 2 méteres ölebbe rakva, szállítani.

A vételár a szállítás kifogástalan megtörténte illetve az átvétel igazolása után fog kifizettetni illetve a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalnál kiutalványoztatni, a hol azt vállalkozó szabályszerűen bélyegzett nyugta ellenében felveheti

A vállalkozóval az árlejtés eredményéhez képest írásbeli szerződés fog köttetni, mely szerződés tervezete a pénzügyigazgatósági irodavezetőnél a hivatalos órák alatt d. (e. 8 órától d. u. 2 óráig) betekinthező, az ajánlatban pedig megemlítendő lesz, hogy ajánlattevő a szerződés tervezetét ismeri.

Felhivatnak tehát mindazok, kik az árlejtésben részvenni óhajtanak, hogy írásba foglalt egy korona értékü bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat az általuk megajánlott összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz összegnek kész pénzben vagy óvadékképes érték-papirokban a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalnál az ajánlattételre való hivatkozás mellett pénzügyi letétbe történt helyezését tausító elismervény csatolása mellett a kitűzött tárgyalási határnap délelőtti 11 órájáig ezen pénzügyigazgatóság főnökéhez adják be.

Ezen határidő lejártá után érkezendő, vagy hiányosan felszerelt ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

Az ajánlathoz használandó boríték az alábbi czímmel látandó el:

„Ajánlat“ a 14069/910. I. számú hirdetményben kiirt s a székelyudvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság és mellé rendelt számvevőség részére szükségelt bükk hasáb tűzifára.

Székelyudvarhely 1910 augusztus 24-én.

Horváth.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelő k és borngykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban.

— Hordókban és palaczkokban. —

Kitünő saját termésü vörös borok.

Szám. 19 - 910.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegyei közkórháznál 1911 évre szükséges 570 köbméter tűzifa beszerzése céljából árlejtést hirdetek. A szállítandó famennyiség száraz, hasábos kemény bükkfa kell, hogy legyen. Ajánlatok 200 köbméter mennyiségre is elfogadtatnak.

Vállalkozni ohajtók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat 50 korona bánatpénzel ellátva folyó évi szeptember hó 19-én déli 12 óráig hozzám annális inkább beadni, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árlejtési tárgyalás a kórházi iroda helyiségében f. évi szeptember 20-án d. e. 10 órakor fog megtartatni, hol a feltételek is megtudhatók.

Székelyudvarhely 1910 szept. 2-án.

Dr. Imreh Domokos
kórh. ig. főorvos.

Intelligens háznál, (a hol zongora is teljes ellátásba felvételnek. Czím a kiadóhivatalban.

Butorvevők,

kik modern, száraz anyagból kitünően készült urasági és polgári asztalos és kárpitos butorokat készpénzért vagy hitelre szolid árák mellett vásárolni óhajtanak, forduljanak teljes bizalommal

Balásy Mihály

asztalos, kárpitos és butor nagyraktár tulajdonoshoz

Székelyudvarhely Kossuth-u. 43.
Nagy raktár és saját műhelyek.

A Lédacezi Schenk Adolf cementgyára ajánlja legjobb minőségü és legmagasabb szilárdságu

Portland cementjét.

Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél, Székelyudvarhely

Eladó egy Székelyudvarhelytől 3 km. távolságban levő 4 kövü vizimalom, melyhez 7 hold első oszt. kaszáló tartozik. Felvilágosítást ad dr. Szöllösi Ödön Székelyudvarhelytől

Világszerte ismert

kerékpár

elegáns, könnyü, elförhetetlen

a **PREMIER**

Árjegyzéket gratis és franko az egyedül eláruló Boker András és Társa.

Pfaff-féle Varrógépraktár!

Felhívom a nagyérdemü közönség szivet figyelmét, hogy a világhírü, golyós Pfaff-féle varrógépekre csapágyakon forgó

megkaptam Udvarhely- és Nagykovácsfalva vármegyékre az egyedárusítást és főraktárt és ezen gépekből egy ipari, valamint házi célokra, állandó nagy raktárt tartok. Tehát a n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy bevásárlásnál csakis oly gépet fogadjon el, megyen a PFAFF név mint védjegy rajta van mely gépekért a legmesszebbmenő szavatosságot vállalok

Egyben felhívom a n. é. közönség szives figyelmét ujonnan berendezett

Vas, szerszám- és konyha-felszerelési üzletemre,

melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napiárban számítom. Ugy-szintén n. b. figyelmét felhívom még

saját termésü dunántuli jó hegyiboraimra melyet megrendelésre azonnal szállítok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

székelyudvarhelyi

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND GEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél